

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Naši javni proračuni

Finančno stanje naših občin. — Skrajno varčevanje

Koncem leta sestavljajo občine, banovine in državna uprava svoje proračune za naslednje proračunsko leto.

Sestavljanje javnih proračunov je nadvse važen gospodarski posel, od katerega je v največji meri odvisen splošen gospodarski napredek. Vsaka javna ustanova določa namreč v svojem vsakokratnem proračunu, koliko denarja namerava izdati v javne namene, potem mora določiti, odkod bo denar vzela in za kaj ga bo porabila. Jasno je torej, da mora biti dobro in vestno sestavljen proračun verna slika vsakokratnega gospodarskega položaja: če so n. pr. občinarji imeli dobro letino in so svoj pridelek dobro prodali, jim občinski očetje nalože lahko nekaj več javnih dajatev, v nasprotnem slučaju se morajo pa več ali manj omejiti v svojih izdatkih, in to tudi za sicer prav potrebne stvari. Tako je — ali vsaj moralo bi biti tako — tudi v banovini in v državi.

Javna uprava ne more delati čudežev!

Pri nas je živo ukoreninjeno naziranje, da je vsaka javna blagajna nekaj neusahljiv denarni vrec, kjer nikdar ne zmanjka denarja. Iz tega krivega in napačnega naziranja sledi pa zopet drugo, ravno tako krivo in napačno naziranje, da mora »država«, »banovina«, »občina« itd. izpolniti ljudem vsako njihovo željo: graditi mora ceste, šole, bolnice, deliti nešteto podpor in prispevkov in sploh dajati denar za vsako stvar, pa naj bo že res nujno potrebna ali pa ne. To mišljenje izvira še iz tistih časov, ko je bil nekdanji »cesar« še vsegamogočen vladar, ki ima zlata kolikor ga hoče... Takrat se ljudje niso še zavedali, da so oni sami tisti, ki morajo sami zbrati (v obliki davkov) tiste vsote, s katerimi je potem po svoje razpolagal »cesar«; danes pa se ljudje tega že nekaj zavedajo, a še vedno mnogo premalo. Če bi se ljudje namreč tega zavedali, ne bi smeli razni javni govorniki vedno in vedno »zahtevati« od javne uprave vse mogoče in nemoogoče stvari, ne da bi povedali, kdo naj potrebne zneske tudi plača!!

Bodoči proračuni

Mi vsi vemo, da je bilo preteklo leto za nas slabo, da smo se le z največjimi napori vzdržali še nad vodo. Iz tega žalostnega dejstva sledi, da se bomo morali za prihodnje leto vsi znatno omejiti v svojih izdatkih, če bomo hoteli shajati s tem, kar imamo, oziroma kar bo mogoče dobiti, ne da bi se dolžili. Zato pa moramo že danes računati s tem, da bo treba mnogo tudi močno potrebnih del odložiti na boljše čase.

Računati moramo dalje tudi s tem, da bo treba marsikatero javno ustanovo ukiniti

zaradi pomanjkanja sredstev za njihovo vzdrževanje. Tu bo treba vendar že enkrat popraviti obilico starih grehov, ki smo jih napravili takoj ob ustanovitvi naše mlade države v nekoliko prevelikem navdušenju in v veri, da bomo tudi ta bremena lahko zmagovali. Ali prav zares ne bi imeli nič proti temu, če bi n. pr. vsaka vas imela svojo visoko šolo ali pa svoje gledališče itd. — če bi bilo za vse te lepe stvari dovolj denarja. Kaj pa, če ga ni? Potem se je treba pač omejiti in sicer povsod, od občinske uprave do državne!

Silno breme za vse naše javne uprave je dalje ogromno število javnih nameščencev. Samo država zaposluje nekaj stotisoč ljudi! V tem oziru bo treba enkrat začeti delati red. Res je sicer, da je število študiranih ljudi, ki iščejo službe, vedno večje; toda država nima dolžnosti, da mora vse študirane namestiti, ampak ima le pravico zaposliti jih toliko, kolikor jih res rabi! Pod prejšnjimi vladami je bilo proti tej zlorabi javnega denarja težko kaj ukreniti, ker so bile do malle vse »stranke« obvezane, da preskrbe svoje »agitatorje« itd. s službami; danes bi se pa že dalo kaj ukreniti proti temu zlu in napraviti red. V javni službi naj deluje samo toliko ljudi, kolikor jih je res treba, vse drugo pa se mora polagoma opustiti.

Z ozirom na današnji splošni gospodarski položaj bodo morali biti vsi bodoči javni proračuni znatno okrnjeni, ali pa bodo — deficitni, česar nas Bog varuj. Zato pa naj razni demagogi vendar enkrat že nehajo vedno in vedno kričati po višjih podporah in javnih izdatkih, dokler ne vedo povedati, kdo bo za take izdatke dal potrebni denar!

V takšnih časih, v kakršnih živimo danes, vam ne more pomagati nič drugega kakor varčevanje do skrajnosti. Kdor nima denarja, ne more hoditi na veselice, ampak mora biti zadovoljen, da ima vsak dan vsaj kruh.

Kar smo povedali, smo smatrali povedati za svojo dolžnost, da se ljudje ne bodo po starem običaju preveč zanašali na kakšne dohodke iz javnih sredstev.

Zborovanje JRKD v Mariboru

Preteklo nedeljo, 6. novembra, se je vršilo v Mariboru veliko zborovanje JRKD, na katerem sta poročala o sedanjem političnem in gospodarskem položaju minister Ivan Pucelj in minister dr. Albert Kramer.

Zborovanje je otvoril senator dr. Ploj, ki je predlagal za predsednika zborovanja

dr. Lipolda, ki je iskreno pozdravil navzoče gg. narodne poslance in zborovalce.

Po zahvalnih besedah poslancev dr. Auer-ja, Saliha Boliča in Milana Dobrovoljca je povzel besedo minister dr. Kramer, ki je v daljšem govoru obrazložil delo vlade v zadnjih mesecih in pa splošne smernice sedanje državne politike, ki se nikdar ne bodo izpremenile.

Govor dr. Kramerja so zborovalci navdušeno odobraval.

Naslednji govornik je bil minister Ivan Pucelj, ki je na poljuden način očital težko delo sedanje vlade in parlamenta. Na več primerih je dokazal, da je kljub vsem gospodarskim težavam in finančnim neprilikam delo vlade vendarle uspešno in da baš zato zaslužijo vso grajo tisti, ki stoje v današnjih težkih časih molče ob strani, namesto da bi sodelovali. Tudi minister Pucelj je zatrjeval, da so vsi računi na povratek nekdanjih razmer brezupni.

Po govoru ministra Pucelja, ki je žel viharo odobravanje, so sprejeli resolucijo, ki našteva razne želje mariborskega okrožja, nato pa so poslali pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, predsedniku vlade Srškiću in predsedniku JRKD Uzunoviću.

Zborovanje v Podlipi

Od kar beleži kronika, še ni doživela naša vas tako častnega dne, kakor je bil 30. oktober t. l. Saj sta posetila to našo skromno vasico sam ban g. dr. D. Marušič in naš ljubljani poslanec g. Albin Koman. Ljudstvo je željno pričakovalo, da bi vsaj enkrat videlo v svoji sredi g. bana in g. poslanca, ki sta verna zagovornika kmetijskega stanu, zato je bila udeležba izredno velika. G. ban je govoril zbranim vaščanom o pomenu in cilju nove vsedrjavne stranke, G. Koman pa nam je pojasnil delo v narodni skupščini. Nato je povzel besedo g. Borštnik, ki je obrazložil program nove stranke. Dalje je imel vrhniški župan g. Hočevár na zborovalce domoljuben govor. Po javnem zborovanju sta si ogledala osebno g. ban in g. poslanec naše polje in travnike, ter ugotovila potrebo nadaljnega osuševanja našega močvirja. Shod je otvoril predsednik vrhniške krajevne organizacije g. Jelovšek, kateremu je predsedoval šol. upr. g. P. Podobnikar. Ljudstvo je z navdušenjem sprejelo izvajanja g. govornikov in tudi program nove vsedrjavne stranke, o kateri upamo, da se v najkrajšem času tudi pri nas ustanovi.

Važni dogodki po svetu

Volitve v Nemčiji. — Francija in Španija. — Francija za zблиžanje z Italijo. — Nova vlada na Češkem. — Agrarni kongres v Pragi.

V nedeljo 6. novembra so v Nemčiji zopet volili — letos že petič! Rezultat volitev pa je bil v glavnem ta, da so pridobile na glasovih radikalne stranke: na desni nemški nacionalci, na levi pa komunisti. Ostale stranke so vse izgubile več ali manj glasov, največ pa Hitler (okoli 2 milijona!). Kljub izgubam pri volitvah pa ima Hitler še vedno 197 poslancev, komunisti pa 100!

Parlamentarna vlada je na podlagi teh rezultatov zaradi nasprotij med velikimi strankami skoro nemogoča in zato bo ostala na krmilu sedanja vlada kanclerja von Papena, ki je pripravljen za vsak slučaj razgnati tudi ta parlament in razpisati nove volitve na podlagi novega volilnega reda, ki bi mladim ljudem vzel volilno pravico.

Izid volitev v Nemčiji vzbuja po celi Evropi veliko pozornost. Angleško časopisje opozarja predvsem na počasno, a stalno naraščanje komunističnih glasov v Nemčiji.

Drug za mednarodno politiko važen dogodek je potovanje predsednika francoske

vlade Herriota v Španijo. Ta obisk spravlja jo v zvezo s poskusom Francije, da sklene s Španijo posebno pogodbo glede prehoda francoskih čet iz Afrike preko Španije na Francosko. Zato je ta obisk vzbudil predvsem v Italiji veliko pozornost. Italijo pa je skušal pomiriti Herriot v svojem velikem govoru na kongresu svoje (radikalno-socialne) stranke, kjer je zagovarjal tesnejše sodelovanje med Francijo in Italijo.

Na Češkem je prišlo zaradi poskusov, kako znižati državne izdatke, do vladne krize, ki so jo rešili tako, da je prevzel vodstvo vlade agrarec Malypetr. Organizacija češke agrarne (kmetске) stranke je pač tako močna, da proti tej stranki ali pa brez nje na Češkem ni mogoče vladati.

Te dni je zboroval v Pragi tudi kongres vseh agrarnih strank, ki so združene v veliki mednarodni agrarni organizaciji. Kongres je sprejel več važnih resolucij, ki bodo pomembne za političen razvoj vseh agrarnih držav.

Zadružništvo in zakon o zaščiti kmeta

Pod tem naslovom objavlja »Slovenec« od 8. novembra izjavo glavnega tajnika Glavne zadružne zveze g. inž. Varge o predloženem zakonskem načrtu, kjer pravi med drugim:

»Naše zadružništvo je imelo že prej priliko, razpravljati o problemu zaščite kmeta, posebno pa še o vprašanju konverzije kmetijskih dolgov, ter je, kakor že prej, tudi na svoji zadnji konferenci 5. t. m. soglasno formuliralo svoje stališče, ki obstoja v glavnem: Smatramo, da je način reševanja gornjega problema, kakor ga predstavlja najnovejši zakonski osnutek zakona o zaščiti kmeta in o ureditvi kreditnih odnošajev v državi, v osnovi sami zelo pogrešen, ker na eni strani ni tak, da bi mogel nuditi našemu kmetijskemu gospodarstvu in našemu kmetu ono sanacijo in ono zaščito, ki sta je danes nujno potrebna, potrebna kmet in kmetijsko gospodarstvo, na drugi strani pa s svojimi posledicami v osnovi ogroža obstanek našega zadružništva.

Naglašam tudi to, da je radi velikega padca cen kmetijskih proizvodov in radi nepravilnega razmerja med temi cenami in cenami proizvodov, ki jih mora kmet kupovati za svoje domače in gospodarske potrebe, brezpogojno potrebno, da se sprejme cela vrsta zakonskih predlogov, ki jih razumevamo pod imenom konverzije kmetijskih dolgov in zaščite kmeta. Toda pričakovali smo, da se v tem pogledu ne bo znova ustvarilo samo provizorične in nepopolne rešitve, kakor jo predvideva predloženi zakon o zaščiti kmeta. To smo pričakovali s pravico, ker ima vsaka provizorična rešitev slabe posledice ravno v tem, ker onemogoča kreditno sposobnost našega kmeta, ki mu obenem ne donša potrebne zaščite. Radi vsega tega naše zadružništvo zahteva, da se nemudoma pristopi k definitivni rešitvi tega perečega problema, to je, da se izdela in zakonit pravičen in popoln zakon o konverziji kmetijskih dolgov.

Še posebno pa je ogroženo s tem zakonskim načrtom naše zadružništvo, ker predloženi zakonski načrt o zaščiti kmeta ne polaga nobene važnosti na dejstvo, da zadružništvo v svojem bistvu ni ničesar drugega kakor organizirana skupina samih kmetov in da izhajajo sredstva, posebna še takozvana lastna sredstva, ki jih ima naše zadružništvo na razpolago, da z njimi kreditira kmeta samega in ostala dela, ki se izvr-

šujejo v njegovo korist, prihajajo baš od kmeta samega. Radi tega je čisto nerazumljivo, da se je v tem zakonskem načrtu mogla napraviti taka osnovna napaka. To je tem bolj nerazumljivo, ko je vendar kraljevska vlada v svojih deklaracijah stalno naglaševala, da bo z vsemi sredstvi in ob vseh prilikah zagotovila našemu zadružništvu čim večji razmah, ker smatrajo, da je naše zadružništvo najbolj zdrava podlaga za uspešen razvoj vsega našega gospodarstva in za ohranitev zdravih socialnih odnošajev v državi. Razen tega so same zadruge v teh težkih dneh, ko je naš kmet brez svoje lastne krivde zašel v položaj, da ne more več odgovarjati svojim obveznostim, dokazale s svojim postopanjem proti svojim članom-dolžnikom, da absolutno ni nobene stvarne potrebe, zaščiti kmeta-zadružnika.

Poleg tega, če predvidevamo slučaj, da bo vseeno uzakonjen tak zakon, naše zadružništvo s polno pravico zahteva najmanj to, da se za zadruge v predloženem zakonu o zaščiti kmeta izdela in sprejme poseben režim, to je, da se zadruge ne tretirajo kot ostale ustanove, ampak tako, kakor to odgovarja osnovni karakteristiki zadrug kot organizacije samih kmetov, radi katerih se za njihovo zaščito izdaja ta zakon.«

Kaj je

„Lipovico“?

Proti izpadanju las, za ukrepitev lasišča, pomaga edino umivanje s kozmetičnim ekstraktom »LIPOVICO«, ki ustavi in prepreči izpadanje las, napravi lasišče odporno proti boleznim, pospeši rast las, daje bujnost in sijaj, zato je neobhodno potrebno za dame in gospode. Cena Din 20.—. Dobi se v vseh drogerijah, parfumerijah in brivnicah. Glavna zaloga

Franjo Žabjek, Ljubljana

Cerkvena ulica št. 1.

Zapeka. Vseučiliške klinike potrjujejo, da naravna »Franc-Jožefovac« grenčica, zlasti v srednji in visoki starosti izborna čisti želodec in čreva.

Nova vlada

Pretekli teden je stara vlada odstopila, a že naslednjega dne je bila sestavljena nova vlada. Nova vlada je sestavljena tako-le:

predsednik ministrskega sveta: dr. Milan Srškić;

minister brez portfelja dr. Albert Kramer; socialna politika in narodno zdravje: Ivan Pucelj, minister n. r. in narodni poslanec;

minister brez portfelja: dr. Hamdija Karamehmedović, minister n. r. in senator; minister brez portfelja: dr. Dragutin Kojić, minister n. r. in narodni poslanec; trgovina: dr. Ilija Šumenković, minister n. r. in narodni poslanec;

pravosodje: Božidar Maksimović, minister n. r. in narodni poslanec;

promet: inž. Lazar Radivojević, minister n. r. in narodni poslanec;

kmetijstvo: Juraj Demetrović, minister n. r. in narodni poslanec;

vojska in mornarica: armijski general Dragomir Stojanović, minister n. r.;

finance: dr. Milorad Djordjević, minister n. r.;

šume in rude: župnik Pavao Matiea, narodni poslanec in bivši minister;

zgradbe: dr. Stjepan Srkulj, minister na razpoloženju;

zunanje: Bogoljub Jevtić, minister n. r.;

notranje: Žika Lazić, minister n. r.;

prosveta: dr. Radenko Stanković, senator;

telesna vzgoja: dr. Lavoslav Hanžek, narodni poslanec.

Od dosedanjih ministrov v novi vladi niso več: trgovinski minister g. Ivan Mchorič, minister za šume in rude g. Viktor Pogačnik in minister za telesno vzgojo dr. Dragan Kraljević.

Izpremembe, ki so se izvršile, so le osebne, nikakor pa ne pomenijo izpremembe dosedanje vladne politike in vladnega sistema.

Žalostna pesem

Že nekaj let po vojni ne mine skoraj dan, da ne bi brali v časopisih žalostnih poročil o krvavih pretepih in pobojih v mestu in na deželi, zlasti pri raznih slovesnih prilikah, ko neomejeno vlada v mladih in starih glavah kralj alkohol. Tako strahovito pa ta »kralj« menda še nikdar ni vladal v naši deželi kakor vlada v najnovejšem času.

V naši deželi pridelamo res mnogo vina, toda s tem še ni rečeno, da mora ta ali oni uživati alkoholne pijače čez mero, navadno do nezavesti. Zmernega uživanja opojnih pijač noben pameten človek nikomur ne zameri, brezobzirno pa bi bilo treba nastopiti proti vedno številnejšim pijanim »junakom« noža in kolov, in z vso silo bo treba zatreti naziranje, ki ga vedno bolj slišiš po nekaterih krajih, da tisti še »fant« ni, kdor ni bil zaradi »boja« zaprt!!

Izkušnja kaže, da lepi nauki, ki jih dajejo pošteni ljudje pijanim pretepačem, nič ne zaležejo. Tudi sedanjim kaznim se vsa ta lepa družba kvečjemu smeja! Zato bo treba napeti nekoliko ostrejšje strune, da se ta kulturna sramota, ki okužuje vso našo banovino od dne do dne bolj, čim prej zatire ali pa vsaj znatno omeji.

TEDENSKI KOLEDAR.

13. novembra, nedelja: Stanislav.

14. novembra, ponedeljek: Bogdan.

15. novembra, torek: Leopold.

16. novembra, sreda: Otmar.

17. novembra, četrtek: Gregor.

18. novembra, petek: Odon.

19. novembra, sobota: Elizabeta.

Mladina

Kmetska mladina in mladinska društva

Vse države so polne najrazličnejših organizacij. V zadnjih desetletjih zaznamuje društveno gibanje vseh slojev velikanski razmah.

Prihod organizacijskega čuta, ki se vedno bolj uveljavlja, je edino pravilen in daje možnost uveljavljanja zahtev, ki jih žele razni stanovci.

Vsak stan ima svoje potrebe in zahteve. Delavec zahteva povišek mezde, tovarnar ustvarja truste in kartele, da poveča dobiček podjetja. Razlika je v tem, da tovarnar uspe, delavec pa ne, ker je premaloštevilčen v tovarni in tudi kot tak je brez vsake moči. Zahtevajoči delavec se obrne na svojo organizacijo, da mu pomaga. Sledi mezdnó gibanje, ki navadno prehaja v štrajk in ta rodi v večini slučajev uspehe. Brez močne organizacije, ki bi ne imela svojega članstva stanovsko vzgojenega, ne bi pomagala nobena prošnja, še manj zahteva.

Kdo more danes odrekati delavcu in kmetu pravico borbe za svoj obstanek? Če je kdo upravičen, sta to kmet in delavec.

Jedro naroda tvori povsod kmetsko-delavski sloj. Pri nas ga je do 85%. Skoraj v vseh evropskih državah je delavec organiziran, kmet pa z majhnimi izjemami ni. Žal traja naša država spada med one, kjer kmet ne pozna v zadostni meri svoje stanovske organizacije.

Dozdeva se mi, da je današnja stara kmetska generacija preveč konservativna in se ne briga ne za ustanovitev svoje organizacije, ne za stanovsko in politično vzgojo svojih otrok. Njena vzgoja ni društvena. Njeno društvo so konji, krave, voli, plug in brana. Dalje ne gre. Tu pa tam najdeš oazo v puščavi ali redka je. Ni rečeno, da bi moral pustiti to svoje pisano društvo, ki mu daje vsakdanji kruh. Ne! Ali brigati bi se moral za izboljšanje svojega gnotnega položaja.

Priznati moram, da je zadnji čas tudi naša stara kmetska generacija spoznala pomen in vlogo organizacije in izrazila odločno voljo, ustanoviti lastno stanovsko-politično organizacijo (Zveza slovenskih kmetov).

Če se ozremo v preteklost in pretehtamo sedanost ter preiščemo vzroke, kje leži krivda, da se kmetu tako slabo godi, pridemo do zaključka, da si je kmet v marsičem sam kriv, da je njegovo stanje tako kritično. Ne rečem, da bi bilo mnogo bolje, če bi bil organiziran, ali v neki meri gotovo.

Sodobna mlada kmetska generacija, ki čuti posledice svetovne vojne, ki sodeluje pri povojnem razvoju, mora po vsem tem spoznati potrebo lastne mladinske organizacije, ki bo vzgojila stanovsko zavedne gospodarje. Vsak trud bo odveč, če se ne bo mladina pravilno dovolj vzgojila in izobrazila ter radi tega ne bo mogla slediti časovnemu razvoju in ga pravilno razumeti. Bodoči kmet mora biti miselno svoboden in samosvoj ter bo moral zaključevati na podlagi misli lastnega razuma, ne pa nasprotno, kakor se še ponekod danes dogaja.

Iz mladinskih društev bodo prešli kot trdni in pravi kmetje v politično organizacijo, kjer bodo pokazali svojo zrelost ali nezrelost.

Vsa naša kulturno-prosvetna društva vrše v neki meri nalogo vzgojitelja in izobrazitelja. Pri vseh pa manjka glavno načelo: vzgojiti stanovsko zavednega in miselno svo-

Schichtov
RADION
pere sam!

Mučno pranje
s peralno
in kotalonje perila
je postalo odveč.

bodnega človeka. Edino eno društvo obstoja, ki ima ta glavni cilj.

V zadnjih letih se po vsej Sloveniji ustanovljajo Društva kmetov in deklet, ki jih lahko edina smatramo za društva, ki hočejo izoblikovati svobodnega kmeta. Namen teh društev je jasen: vzgojiti kmetsko-zavedni stan, izobraziti ga v toliko, da bo lahko sodeloval pri vseh rešitvah upravno-državnih in zunanje političnih vprašanj, vzgojiti bodoče gospodarje, ki bodo šli v strnjene vrste v boj za svoje pravice.

Dokler ne bo te zavesti v vsakem kmetskem človeku, ne zahtevamo in tudi ne pričakujemo, da se bodo naše želje upoštevale. Ko bomo imeli močno organizacijo, bodo želje zahteve, katerih nam nikdo ne bo upal odklanjati.

Zato je sveta dolžnost vse današnje kmetske mladine, da se že sedaj organizira in da naši kmetski pokretaši po vsej Sloveniji žrtvujejo proste ure in dneve za razširitev naših mladinskih edinic, ker le v njih je spas in upanje na boljše kmetovo bodočnost. Te edinice morajo dati kmetsko-delavskemu narodu dobre gospodarje in svobodne politične voditelje.

Vlado Kreft.

*

Zborovanje kmetske mladine v Škocijanu

»Društvo kmetov in deklet« iz Škocijana pri Turjaku priredi v nedeljo, 13. t. m. ob pol 3. uri pop. veliko kmetsko-mladinsko zborovanje, na katerem bodo govorili pred. g. župnik Janko Barle, predsednik »Zveze kmetov in deklet« tov. Ivan Kronovšek in tov. dr. Janže Novak. Zborovanje se vrši pri tov. županu Peterlinu. Odbor poziva in vabi vso kmetsko mladino, da se tega zborovanja v kar največjem številu udeleži.

*

Mladina se organizira

Leskovec pri Krškem. V sredo, 26. oktobra t. l. se je vršil pri nas ustanovni setanek »Društva kmetov in deklet«. Sestanek so se udeležili fantje in dekleta v tako lepem številu, da je bila šolska soba v stari šoli nabito polna. Prav veselo je bilo pogledati tako številno zbrano mladino, ki je pokazala svojo stanovsko zavednost. — Sestanek je otvoril domači šolski upravitelj tov. Znidaršič in v toplih besedah pozdravil zbrano leskovsko mladino in predsednika Zveze kmetov in deklet tov. Ivana Kronovška in podčrtal važnost mladinskih društev, v katerih naj fantje in dekleta složno sodelujejo, da si pridobijo čim več izobrazbe, ki je za njih življenje nujno potrebna. Za njimi je govoril tov. Kronovšek in navzočim

fantom in dekletom raztolmačil smernice in naloge Društva kmetov in deklet, v katerih naj išče mladina izobrazbe, zabave in prave kmetske vzgoje. Le izobrazba in stanovsko zavedna mladina si bo priborila spoštovanje in upoštevanje, ki ji gre. Izvajanje govornikov so vzeli navzoči z velikim odobravanjem na znanje. Nato so si izvolili soglasno sledeči pripravljalni odbor: Vinko Vouk, predsednik; Mimi Žičkar, podpredsednica; Dušan Bavdek, tajnik; Jože Žičkar, blagajnik; odborniki: Jože Arh, Martin Zupančič, Vinko Koritnik, Mimika Pirc, Alojz Salmič, Fani Krajnc; nadzornika: Pavel Svetec, Alojz Vakselj. — Po volitvah so se še pogovorili o bližnjem delu in organizaciji. Tovarishi in tovarišice! Strnimo se in pokažimo kaj hočemo! Prvo naše delo mora biti ustanovitev pevskega zbora v okrajju društva. Saj smo videli po sestanku, da imamo v svojih vrstah veliko dobrih pevcev in pevk. Stresel se je Leskovec, tako je odjeknila naša pesem.

*

Zaključek šolskega leta na kmetijski šoli na Grmu

Šolsko leto na banovinski kmetijski šoli na Grmu se je zaključilo dne 29. oktobra 1932 ob 10. uri dopoldan. Izpite je nadziral g. ravnatelj šole ing. Ivo Zupanič. Po primernem nagovoru, ki ga je imel ravnatelj zavoda, so se učencem, 26 po številu, razdelila spričevala. Uspeh je bil sledeči:

Z odliko so absolvirali ti-le učenci: Dobe-ljak Pavel iz Srednje vasi, srez Kranj, Povšnar Franc iz Zgornje Kokre, srez Kranj, Slak Ludovik iz Dobrave pri Trebnjem, srez Novo mesto. S prav dobrim uspehom je izdelalo 14 učencev, Z dobrim uspehom je izdelalo 8 učencev. Z zadostnim uspehom 1 učencev.

Vsi učenci obetajo, da bodo dobri gospodarji in zavedni kmetovalci, želimo jim kar najlepših uspehov!

Ljudje, ki so bolni na žolčnih, ledvičnih in kamnih v mehurju, ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina, uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravne »Franz Josefovec vode«. Možje zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefovec grenčica sigurno skrajno prizanesljivo delujoče salinično odvajalno sredstvo, tako, da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilah, natrgani danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefovec grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kmetska mladina naročaj in čitaj svojo edino mesečno revijo »Grudo«!

Registrovane pomožne blagajne in njih smoter

Naičin in pomen zavarovanja

Odkar je kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani začetkom februarja t. l. pregledala poslovanje neke znane reg. pom. blagajne v Ljubljani, odkrila tam velike nerednosti, ustavila delovanje ter odredila razpust in likvidacijo blagajne, a dosledno nadaljevala z revizijo tudi drugih številnih podobnih blagajn ter združenih zavarovalnic, je nastalo mnogo vznemirjenja, beganja in nejasnosti. Naša dolžnost je, da posvetimo tem pojavom vso pozornost ter na poljuben naičin razložimo pomen in namen ter gospodarsko in etično vrednost pravičnega zavarovanja ter podamo nasvete po svoji najboljši vesti, kakor to zahtevajo koristi poedinca in naše skupnosti.

Zavarovanje je, kakor povsod po kulturnem svetu, tudi za naše gospodarsko in ožje rodbinsko življenje velike važnosti. Zato je nujno potrebno, da se vsa navidezna zavarovanja in zlorabe na škodo poedinca in naše skupnosti z vso energijo, pa tudi s sodelovanjem nas vseh za vselej odpravijo in onemogočijo.

Vsak dober kmetijski gospodar ima vsaj svojo hišo in svoja gospodarska poslopja njih vrednosti primerno zavarovana proti ognju. Kako se dogodi neželokrat, da so zažgali otroci, da je zažgala zlobna roka ali udarila strela in vsa vas je v plamenu. Delo in trud več pridnih generacij je v nekaj urah uničeno. Onim, ki niso bili ali pa bili malenkostno zavarovani, grozi propast, obup. Javne podpore in zbirke ne morejo popraviti škode. Prav je torej, da se vsak gospodar primerno zavaruje. Škoda je kljub izplačani polni zavarovalnini itak še velika, a prebolijo se in čez leta pozabi. — A tudi druga zavarovanja so umestna in potrebna. Naše kmetije niso velike, kmetijske rodbine pa številne. Razen enega, ki ostane na domu, morajo skoro vsi od hiše. Ali ni prav in s stališča enake dolžnosti napram vsem otrokom, ki jih vse enako mora objemati ljubezen skrbnih starišev, tudi pravično, da stariši še za časa, ko so v najboljši dobi ustvarjanja, poskrbe zato, da dobe vsi otroci, ki morajo od doma, primerno in pravično doto. Mladji gospodar ob prevzemu posestva vendar ne more prevzeti nase izplačilo dot v pravični meri, ako naj že, takoj ob začetku svojega gospodarstva ne propade. Ali n. pr. kmet-gospodar umrje, mlada vdova se poroči v drugič ter počasi odraiva otroke iz prvega zakona. Ali ni prav, da je oče še za časa vsaj nekoliko zavaroval vse svoje otroke, da ne trpe prevelike krivice. Ali ni morda prav, da se oče in mati zavarujeta za primerno pogrebno, da žalujočih ne zadeje tako tudi še druga nesreča — plačilo pogreba. Vsakdo mora uvideti, da je primerno in solidno zavarovanje z etičnega in gospodarskega stališča pametno in potrebno.

Zavarovanje, posebno za primer smrti, izvira že iz davnih dob. Prvotno so taka zavarovanja vršila društva in korporacije. Vršile pa so se svoje dni in se žalibog vrše, tudi še, danes velike zlorabe. Take zlorabe so se morale ponekod že v osemnajstem stoletju z zakonom odpravljati. Zlorabe so bile te vrste: Dve ali več oseb je sklenilo medseboj stavo na kak negotov dogodek, ki se pa te oseb prav nič ni tikal. Stavilo se je n. pr. da bo onim, ki so medseboj stavili, popolnoma neznan tuj človek, navadno kak viden veljak, n. pr. visok cerkven dostojanstvenik živel do vnaprej določene dobe. Ako je to vnaprej določeno dobo doživel, je dobil oni, ki je ralo stavil, stavo izplačano od onega, ki je stavil n. pr. dotno. Če pa v naprej določene dobe ni doživel, je dobil ta poslednji od prvega dogovorjeno stavo. To je torej stavo, kakor v loteriji, ki so jo pa izvrševali privatniki. To so dejansko nemoralne stave, ki so se z ozirom na to, da se je stava sklenila na doživljenje ali smrt neke osebe ter so se sestavljali dogovori v obliki zavarovanj vendarle nazivale »zavarovanja«, kar pa take stave niso. Take stave so nemoralne in po občem državljansem zakoniku nične pogodbe, zato niso iztočljive, naj jo že skleneta ali dve fizični osebi medseboj ali pa nekdo (fizična oseba) s kakšno pomožno blagajno. To je popolnoma vseeno. Baš take stave ali recimo zavarovane stave za velike zneske pa je sklepal po večini v uvodu omenjena, po službeni dolžnosti revidirana in razpuščena pomožna blagajna ter moramo to znano dejstvo pribiti, ne oziraje se na to, kdo je bil predsednik ali podpredsednik, odbornik ali kak drug funkcionar te blagajne. A še več! Blagajna ni izplačevala stav morda iz svojih, naravnost ogromnih denarnih dotokov iz vpisnin in članarin, temveč je za izplačilo zavarovanih stav potrebne vsote pobirala od ostalih članov blagajne s takozvanimi posmrtninskimi prispevki. Blagajna je bila pri takih stavih sicer pogodbeni stranka, toda s pogodbo ni obremenjevala sebe, temveč kot posredovalec vse člane blagajne. Oni, ki je zavarovano stavo dobil, je bil seveda lahko zadovoljen, ko mu za umrliim zavarovanim tujim človekom niti ni bilo jokati. Saj je živečemu želel samo to, da mu prezgodaj ne umrje, po poteku čakalne (karenčne) dobe, mu pa želel, da ne odlaša več s smrtjo, ker bi sicer zanj moral plačevati še nadaljnjo članarino in posmrtninske prispevke za zapadle zavarovane stave drugih članov. — Člani razpuščene blagajne se ponovno obračajo na nas z vprašanjem, zakaj ne dobe vsega povrnjenega, kar so plačali. Od-

govoriti moremo samo to, da se je del prejetih mesečnih članarin in vpisnin, prvotno določenih na polletnih Din 20.—, h koncu pa zvišanih na največ 1.100.— dinarjev za zavarovane starčke, pač porabil in moral porabiti za stroške uprave (osobje i. dr.). Kako se je porabil in porabljal ostali ogromni dohodek, na to pa morejo ter bodo na pristojnem mestu brez dvoma tudi morali odgovoriti oni, ki so blagajno vodili ter celo sklenili ali dopustili, da je prišlo do pogodbe, po kateri si je trojica oseb delila »čisti dobiček«. To danes ni nobena tajnost ter je pravica članov, da vse to zvedo. — Tak naičin zavarovanja pa tudi poslovanja mora vsak razsoden in resen človek odločno in ogorčeno odklanjati.

Kdor je te vrstice pazljivo prebral, ta dobi sam v njih odgovor na tolikokrat nam stavljeno vprašanje, ali naj podpiše in odpošlje pooblastilo, ki se mu ponuja in takorekoč vsiljuje v podpis od izvestne strani. Nemoralna, pravno neveljavna zavarovanja, odnosno gori opisane zavarovane stave se brez dvoma ne bodo mogle in smele več sklepati ali nadaljevati kjerkoli že.

A povrnimo se k solidnemu in pametnemu zavarovanju, ki je za poedinca in našo skupnost koristno in potrebno ter naj bi se zato med nami gojilo in pospeševalo.

Vsako solidno zavarovanje, bodisi za pogrebne, dote, rente, i. dr. sloni na računu verjetnosti, da bo oni, ki se je zdrav in ob določeni svoji starosti zavaroval, živel še toliko in toliko let po računu povprečja, kakor ga je dognala dolgoletna statistika o človeški umrljivosti. So to računi, preizkušeni in dognani ter povsem sigurni. Vzemjemo — in samo za tako vzajemnost gre pri vseh zavarovanjih — obstoji v tem, da se po povprečju prezgodnja smrt enega ali več zavarovanih oseb izravna za nepričakovano daljšim življenjem drugih ter se vsled tega ravna letna ali mesečna premija po povprečju umrljivosti, dočim so uspehi za vsa zavarovanja ob istih pogojih enaki. Poleg vpisnine, ki naj bo nizka in z ozirom na enak posel tudi za vse enaka, ter morebiti drugih malih pristojbin in vsakoletnih po višini zavarovanega zneska sorazmernih upravnih stroškov, mora vsakdo, ki se zavaruje, plačevati letno ali mesečno premijo, ki je po povprečju potrebna za doseg zavarovalnine ob določenem roku. Čim zapadle zavarovana vsota in plačilo, jo blagajna plača iz svojega ter ostalih članov z ničimer ne obremeni, kakor n. pr. s posmrtninskimi prispevki. Ta naičin, ki je edino zakonit in daje popolno sigurnost članom in blagajni, sloni na takozvanem kapitalnem kritju, dočim sloni oni drugi, ki ga zakon o registrovanih pomožnih blagajnah odklanja ter ni v prav nobeno socialno zakonodajo kulturnega sveta prevzel, na takozvanem »dokladnem« kritju. Pri dokladnem kritju igra pomožna blagajna zgolj vlogo posredovalca. Zato sama ni dovolj zainteresirana na tem, da se sklepajo res samo solidna zavarovanja ter so na stežaj odprta vrata za medsebojno špekulativno izkoriščanje in zlorabljanje članov. Potemtakem tak naičin zavarovanja ne nudi članom one sigurnosti, ki je potrebna in ki jo nudi samo zavarovanje s kapitalnim kritjem. Popolnoma v zmoti je oni, ki meni, da je pri dokladnem kritju gotovo na boljšem, ker plačuje letno ali mesečno manj na t. zv. članarini in od slučaja do slučaja potiranih posmrtninskih prispevkov ali prispevkov za doto. Ta ugodnost pri dokladnem kritju je le navidezna, zato pa za nepoučenega posebno opasna. Zapadle zavarovalnine, ki jih je blagajna dolžna izplačati, mora blagajna vendarle nekje vzeti. Pri dokladnem kritju jih pobere od slučaja do slučaja od vseh članov, pri kapitalnem kritju jih pa v naprej nabira v vedno enakih, naprej znanih letnih odnosno mesečnih premijah. Pri dokladnem kritju noben član ne more naprej vedeti, koliko mu bo to leto ali ta mesec plačati na posmrtninskih prispevkih in prispevkih za doto, da se plačajo zapadle zavarovalnine. More priti celo v velike neprilike, izgubiti članstvo in vse, kar je dotadaj plačal, ako v določenem roku ne plača, kar se mu predpiše. Tudi ne more kontrolirati, če je po nesolidnih zavarovanjih drugih članov morda izkoriščen. Vseh teh neprilik pri kapitalnem kritju ni. Tu ve vsak član vnaprej, koliko mu bo plačevati letno ali mesečno ter po tem računu tudi sam more presoditi, za kolik znesek sme in more skleniti zavarovalno pogodbo. Torej solidnost in sigurnost za obe pogodbeni stranki. V zakonu je tudi izrečno predpisano in to mora biti tudi v statutu blagajne, da more član kasneje tudi znižati ali zvišati zavarovano vsoto in to seveda brez oškodovanja sebe ali blaga. Ravno tako more n. pr. pri zavarovani doti skrajšati ali podaljšati rok dospelosti, torej določiti, da se bčeri ali sinu zavarovana doto izplača na mesto s prvotno določenim 20. letom starosti že takrat, ko doživi 18. leto ali pa šele, ko doseže 22. ali 24. leto svoje starosti. More tudi blagajni naznaniti, da preneha s plačevanjem premij ter se v tem primeru ob dospelosti roka izplača ona doto, ki odgovarja višini resnično plačanih premij. Torej v tem pogledu more nuditi solidna pomožna blagajna vso potrebno gibčnost in prožnost. Pomožne blagajne ne zaposlujejo plača-

nih agentov ali zaupnikov, načelstvo in eventualno ustanovljene ekspozičure vrše vse posle brezplačno. Ker pomožne blagajne v svojem poslovanju že po zakonu ne smejo iskati in ne morejo delati dobička za račun tretjih, kakor to morajo storiti vse privatne zavarovalnice, je zato zavarovanje pri pravilno vodeni in organiziranih pomožnih blagajnah tudi najcenejše. Kar bi namreč člani po kalkulaciji nizkega obrestovanja premijskih rezerv morda plačevali v začetku vendarle preveč, pride in more priti samo članom samim v dobro in sicer na ta naičin, da se ali premije znižajo ali pa dajatve blagajne zvišajo. Vse to je v zakonu predpisano ter mora priti tudi v pravila solidne pomožne blagajne.

Po vsem povedanem je torej smoter in etični in gospodarski pomen registrovanih pomožnih blagajn po zakonu z dne 16. julija 1892 drž. zak. št. 202 ta, da nudijo malemu človeku najsolidnejšo in najcenejšo podlago za solidna, malemu človeku primerna zavarovanja. Registrovane pomožne blagajne po zakonu ne nudijo prav nikomur prilike in možnosti za kake spekulacije, temveč so davka proste socialne ustanove za malega človeka.

Na ponovna vprašanja, ali je prestop bivših članov v likvidaciji se nahajajoče pomožne blagajne v kako novo, po zakonu na kapitalnem kritju zgrajeno pomožno blagajno, mogoč in sicer tako, da bi se pri prejšnji pomožni blagajni sklenjena stara zavarovanja pri novi pomožni blagajni kratkoma nadaljevala z istimi ali tudi bistvenimi spremenjenimi pogoji, moremo odgovoriti samo to, da tak prestop pravno sploh ni mogoč in izvedljiv. Kdor hoče postati član kake nove pomožne blagajne, mora pristopiti k tej povsem kot nov član ter skleniti popolnoma novo zavarovalno pogodbo. More pa seveda novo blagajno pooblastiti, da le-ta prevzame svoječasno izplačani delež člana iz likvidacijske imovine na račun premij, ki jih bo članu pri novi blagajni letno ali mesečno plačevati.

Kolikor smo se mogli prepričati, obstoji, razen nekaterih solidnih stanovskih reg. pomožnih blagajn, sedaj tudi že nova, za teritorij Dravske banovine ustanovljena reg. pomožna blagajna v Ljubljani, z imenom »Nada«, ki je do pičice točno svoja pravila prilagodila predpisom in gori obrazloženim etičnim in gospodarskim smotrom navedenega zakona. »Nada«, reg. pomožna blagajna v Ljubljani posluje začasno v Kolodvorski ulici št. 7. Ona ne zaposluje plačanih agentov ali zaupnikov, ter je delo načelstva in ekspozičur, ki se bodo po banovini ustanovile, popolnoma brezplačno. Kasneje bo razširila delovanje tudi na zavarovanje starostnih rent, vdovskih rent i. dr. Objavila bo izvleček iz svojih pravil in pouk v Kmetškem listu in eventualno drugih dnevnih ter upa postati trden temelj potrebnemu in poštenemu zavarovanju za malega človeka.

SEJMI

- 13. novembra: Bučča vas;
- 14. novembra: Smartno pri Litiji, Radeče pri Zidanem mostu;
- 15. novembra: Metlika, Grahovo, Poljčane, Vransko, Radgona;
- 16. novembra: Bogojina;
- 19. novembra: Raka na Dolenskem, Slov. Gradec, Podsreda, Št. Jurij ob j. žel.

»Pomožna akcija« v Ljubljani. Zima se bliža, gradbena dela bodo vsled nastopajočega mraza ponehaval! Delavci bodo vsled pomanjkanja zaslužka pritiskali na socialno politični urad mestnega načelstva s prošnjami za podporo! Med letom si niso mogli ničesar prihraniti, ker so bili zaslužki povečini z ozirom na veliko splošno krizo komaj za prehrano! V mestnem občinskem proračunu je za podpore brezposelnim revežem v tekočem letu predvidena precejšnja vsota, od katere pa je bilo izčrpano že spomladi dve tretjini, ker se je vsled dolge zime z deli na prostem pozno pričelo!

Mestna občina ni držala križem svojih rok, temveč je v večih sejah socialno političnega odseka s socialno političnim uradom razmotrivala o virih dohodkov, s katerimi bi se mogli kriti izredni izdatki za podpore potrebnim!

Pri razdelitvi podpor bodo prišli v poštev le v mesto Ljubljano pristojni, potrebni in taki, ki že delj časa stanujejo v Ljubljani. V tuje občine pristojni in ne stalno v Ljubljani stanujoči brezposelni in potrebni, bodo pa morali iskati podporo samo v svojih domovnih občinah, kjer se jim bode moglo spričo malega števila brezposelnih lažje pomagati, kakor v mestu Ljubljani, katera mora preskrbljevati neprimerno veliko število lastnih potrebnih in brezposelnih!

Novice

»Nerazsodna ljubljanska publika«

Zadnje čase sta si nek ljubljanski nacionalistični tednik in znani ljubljanski elitni kino Matica precej v laseh. V svoji zadnji številki je omenjeni tednik pod naslovom »Našo pesem uničujejo — mi italijansko ščitimo!« med drugim napisal naslednje:

»Zopet je imela slovenska javnost priliko pokazati svojo nacionalno otopelost, apatično mláčnost ter svojo suženjsko in hlapčevsko naravo. Nerazsodna ljubljanska publika, med katero spada tudi dična ljubljanska elita, je drla zadnje dneve v masah v »elitne« prostore nesrečnega ljubljanskega kina Matica, kjer so jo za drag denar napajali z melodijami večno prokletega jezika. Že drugič so zverine okoli uprave kina izkoristile nacionalno zabitost in zaostalost slovenskega človeka in mu pod pretvezo nebesko-krasnih melodij izvabljali težko prisluženi denar.«

★

Ljubljansko navdušenje za varčevanje

Zveza jugosl. hranilnic je priredila v ponedeljek, 7. t. m., v ljubljanski Delavski zbornici predavanje o pomenu, potrebi in uspehu varčevanja ter o posledicah, ki nastanejo, ako se smisel za varčevanje zanemarja. Na to predavanje je bilo vladno vabljen ljubljansko občinstvo.

To občinstvo pa se je vabilu odzvalo v takšnem številu, da se predavanje enostavno ni moglo vršiti, ker ni bilo komu predavati. Iz tega sklepamo o velikem navdušenju ljubljanskega občinstva za varčevanje.

Domače vesti

† Rado Murnik. Pred kratkim je smrt ugrabila najmarkantnejšega predstavnika slovenskega humora, pisatelja Frana Milčinskega. Dober teden za tem je doletela enaka usoda znanega pisatelja Rada Murnika. Pokojnik že več let radi težke bolezni ni pisateljeval, toda v svoji mladostni in zreli moški dobi je dal Slovencem par lepih knjig, ki jih široki krog čitateljev še

danes rad jemlje v roke. Znane so njegove knjige »Znanci«, »Navihanci«, »Jari junaki«, zlasti pa »Lovske bajke in povesti«. V teh svojih delih, nekaterih polnih življenjske resnobe, drugih šaljivih in prepojenih z vedrim humorjem in smehom, bo pokojni Rado Murnik še dolga leta živel med svojim narodom, ki mu bo nemara zdaj pravičnejši in hvaležnejši ko pa v njegovem življenju.

Nj. Vel. kraljica je pretekli teden odpotovala v Prago na Češkoslovaško. V času svojega tamkajšnjega bivanja si je ogledala mesto ter napravila več izletov v okolico.

Vse, ki iščejo dela, opozarjamo na današnji oglas tvrdke Domača pletarska industrija, Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ul. 2.

Težka avtomobilska nesreča se je minulo nedeljo pripetila pri Sv. Urbanu blizu Ptuja. Tovorni avto V. Simončiča je vozil proti Ptuju. Med vožnjo, ko je bil avto v precejšnjem diru, je nenadoma odletela s sprednjega kolesa pnevmatika in v tem trenutku je že bil avto v grapi kraj ceste. Nesreča je zahtevala življenje kmetkega fanta Franca Zerbaumerja od Sv. Urbana, šofer in še dvoje oseb pa je bilo močno ranjenih.

Orjaškega jurčka (gobana) je našla neka učenka od Sv. Katarine nad Trbovljami. Tehtal je 1 in en četrt kilograma, kar je prava redkost med našimi gobami.

Neznan napadalec je na eesti blizu Poljčan napadel kmetkega sina Antona Kolarja iz Studenic. Med ruvanjem ga je vrgel ob tla, kjer se je Kolar občutno poškodoval po vsem telesu in si zlomil levo nogo.

Požar v Pilštajnu. Pretekli teden je v noči uničil požar gospodarsko poslopje posestniku Mihaelu Teržanu iz Bistrice pri Pilštajnu.

Na meji blizu Škofje Loke je bil pri Kopačnici ustreljen šofer Janko Muškát, ker se na poziv obmejnega stražarja ni hotel na begu ustaviti.

Pri izstopu iz vlaka je spodrsnilo Ani Kolarjevi iz Studenic pri Poljčanah, padla je ter si zlomila nogo.

V neki zagrebški papirnici je požar uničil veliki skladišči papirja in druge tovarniške objekte.

Na Gorjancih je pretekli teden zapadel sneg, s čimer je v bližnjih dolinah nastopil občuten hlad. — Prav tako je v nekaterih predelih Bosne nastopilo že dokaj mrzlo in ostro vreme, marsikje pa imajo že precej snega.

Boj proti kadilem so organizirali v Zagrebu na ta način, da so si ustanovili društvo nekadilcev in nekadilk, ki je sicer brez predsednika, napoveduje pa hud boj proti »tobakarjem«.

V tovarni pohištva Fr. Izgorška iz Smartna pri Litiji je pretekli teden obsežen požar uničil velik del stropa in poškodoval mnogo že izdelanega pohištva.

V znamenju krize. Tako zvane dame iz Karlovca so sklenile, da se bodo vseh zabav in prireditvev v tej sezoni udeleževale v eni in isti obleki (toaleti). Tudi nekaj, kar bo možem v veselje!

V občinsko pisarno v Sv. Juriju pod Kumom je bil izvršen vlom. Vlomilec je odnesel nekaj gotovine.

Končno so se sami ujeli. V Mestnem logu pri Ljubljani in na poljih za Vičem že od nekdanj pridno lovijo z limanicami ptice pevke. Te dni pa so tri take »lovce« prijeli ter se jim obeta lepa prilika, da bodo premišljevali staro resnico o božjih mlinih, ki počasi, toda z gotovostjo meljejo.

Strop pobil starke. V Hruškarjih pri Cerknici se je v neki hiši udrl strop in se sesul na neko starke, ki je zadobila hude poškodbe.

Smrtno se je ponesrečil na nekem kozolcu v Vidmu ob Savi daleč na okoli znani berač Franc Krošelj iz Kapel pri Brežicah. Najbrže mu je spodrsnilo, ko je šel zvečer spat na kozolec ter se je pri padcu ubil.

Ukinitev izletniških vlakov. Vsled nepovoljne frekvence sta bila ukinjena pričenši s 6. novembrom t. l. dalje na progi Ljubljana gl. kolodvor—Metlika in obratno izletniška vlaka: odhod iz Ljubljane gl. kolodvor ob 5:25, prihod v Metliko ob 9:20 ter odhod iz Metlike ob 18:20 in prihod v Ljubljano gl. kolodvor ob 22:09, ki sta vozila ob nedeljah in praznikih.

V Osjeku so te dni justificirali zloglasnega razbojnika Ivana Vančuro, ki je bil obsojen na smrt zaradi umora nekega žel. uslužbenca.

Mišje gnezdo iz denarja. Večkrat smo že pisali, kako usodno so prišli ob denar že mnogi, ki ga skrivaj po nogavicah, za trami na podu, v slamnjačah itd. Te dni beremo o slučaju, ki se je primeril nekje pri Kamniku. Neke kmetkega žena je spravila več stodinarskih bankovcev v slamo v kozolcu. Čez par dni je šla ponje. Koliko pa je bilo njeno začudenje, ko je videla, da so si iz bankovcev napravile miši prav udobno gnezdo.

Janko Furlan:

O izobrazbi kmetko-delavskih otrok

(Konec)

Ne smemo zabiti, da je naša država pretežno kmečka in bo to tudi še ostala. Ni pa še na oni stopnji gospodarsko-kulturnega razvoja, ki ga zaznamujejo druge, osobito severne države. Prav gotovo pa se bo to zgodilo. Postopno pronica izobrazba tudi v sela.

Sporedno z izobrazbo pa rasto, ozir. bodo rastle tudi razne potrebe, ki bodo povod ostalemu gospodarskemu in kulturnemu življenju. Kmečko gospodarstvo bo hrbitišče ostalim produktivnim panogam in s tem tudi poklicem. Naj gledamo v življenje od katerekoli strani, vedno izzveni isti zaključek. Zemljedelec nosi vedno bolj viden pečat svojega odločilnega mesta v socialnem življenju, ravno on je poklican nuditi mogoče ne tako bleščeče, kolikor trdno zatočišče kruha potrebnim in postopno zravnavati tako velike in porazne razlike med socialnimi skupinami.

Krušne prilike izven kmečkega življenja so, kot vidno, vedno težje in narobe: največja sigurnost se kaže v zemljedelstvu, oziroma v onih poklicih, ki so z njim neposredno zvezani.

Kaj torej?

Pred vsem naj kmečki stariši izobrazujejo svoje otroke za svoj poklic. Prav kmečki lom krvavo potrebuje splošno in poklicno bolj izobraženih gospodarjev, takih, ki se bodo znali uspešno boriti v gospodarski tekmi in si priboriti ono mesto, ki jim po svojem odločilnem pomenu v socialnem življenju pritiče.

Prav zemlja nudi in bo tudi v bodoče nudila največje jamstvo za telesni in duševni obstoj.

V neposrednem stiku s kmetom kot osnovno-produktivnim činiteljem je obrt (industrija), čije razmah je vedno v skladu z razmahom kmetijstva ali katera vedno zavisi od istočasnega razvoja kmetijskega gospodarstva. V rastoči tekmi je polovičarstvo obsojeno na smrt, ker ne zmore bolj izobraženih tekmecev. Zato morajo tudi ti poklici v večje usposobljenje.

Eni in drugi — kmetje in obrtniki — naj svojo strokovno izobrazbo, ki jim jo nudijo kmetijske in obrtne šole ali vsaj kmetijsko ali obrtno-nadaljevalni tečaji, gradijo na širšo splošno izobrazbo. V ta namen so meščanske šole. So to praktično usmerjeni zavodi, ki imajo za logo nuditi potrebno izobrazbo ravno poklicno praktičnega značaja. Ker so te šole tudi po deželi (saj jih je v Sloveniji že nad 40, a dokler je na eno tako šolo nad 30.000 ljudi, jih je še vedno premalo) — zajemajo veliko njegovega okolja in jih morejo posečati tudi otroci revnih starišev.

Nato prihajajo v poštev, kjer seveda razmere dopuščajo, oni duševni delavci (poklici), ki so in tudi bodo kmečkemu (obrtiškemu) narodu vedno nujno potrebni (učitelji, kmetijski tehniki, živinozdravniki itd.). Ti poklici so lepi in hvaležni, ker morejo v stalnem stiku z narodom veliko storiti za njegov preporod.

K sklepu naj stariše ponovno opozorimo, da se je življenje še bolj spremenilo kot navidezno izgleda. Zato so sanje o lepem življenju »gospodarskih« stanov — in to naj bi bili po mnenju nepoučenega naroda oni poklici, ki ne slone na ročnem delu — zgrešene in bodo še bolj. Kdor zna ceniti pomen in smisel kmečkega in obrtniškega življenja, najde v njem lepoto, zadoščanje in tudi primeren kos kruha. Kje je mogoče bolj izrazito uveljaviti svoje sposobnosti, uživati nad lastnim proizvodom in si tudi izboljšati svoj gospodarski položaj ko tukaj? Seveda je treba danes za to sposobnosti. Radi tega pa naglašamo, da je potrebna izobrazba. V teh panogah najlažje in najbolje počitimo svojo dušo in to pomeni zelo mnogo.

In končno: Kdo najdalje vzdrži v težkih gospodarskih sunkih?

Kdor smatra ročno, zlasti kmečko delo za sramotno, je vsestransko majhen in plitek. Sicer pa zaznamujemo tudi tukaj preobrat: kar je mogoče bilo doslej sramota, postaja vedno večja čast.

Za novega šefa poštne uprave je bil imenovan g. dr. Janko Tavzes.

V Ihanu je požar uničil kozolce posestniku Peregrinu.

Razpis cestarskih služb. Banska uprava dravske banovine razpisuje na osnovi § 31 zakona o banki upravi tri službena mesta banovinskih cestarjev v območju okr. cestnega odbora v Ljubljani, in sicer: eno mesto za progo št. 51 Vič—Dobrova—Polhov gradec—Mala voda od km 14 do km 16 in odcep ceste Polhov gradec—Crni vrh od km 0'0 do km 5; eno mesto za progo št. 51 Vič—Dobrova—Polhov gradec—Mala voda od km 16 do km 23; eno mesto za progo št. 57 Suha—Jeperca—Smlednik od km 6 do km 9'714, za progo št. 176 Medvode—Mavčiče od km 0'0 do km 1'900 in za progo št. 177 Medvode—Sora od km 0'0 do km 3'465 ter za dovozno cesto na postajo Medvode 120 m, skupno 9'199 km.

Ni mu bilo usojeno. Na Vernih duš dan si je v Zagrebu kupil kolo 24-letni kmet Tomo Pasinek iz Paunkovca. Peljal se je na kolesu prvič. Med vožnjo se je hotel izogniti tovornemu avtomobilu, zavozil pa je naravnost v hladilnik avtomobila, na katerem si je razbil glavo in kmalu nato izdihnil.

Jablana drugič obrodila. Na vrtu Brane Ilića v Plevju je jablana letos že drugih obrodila. Jabolka so nekoliko drobnejša, drugače pa razvita normalno.

Dva litra vina za kilogram kruha. S 1. novembrom so tudi šibeniški peki podražili kruh, ki stane zdaj črni 3, beli pa 4 Din. Podražilo se je tudi meso in sicer za en Din pri kilogramu. Podražitev kruha je zlasti občutno prizadela kmete, ki jim je edini pridelek vino. Za dva litra vina dobi kmet komaj 1 kg kruha.

Tovarna kvasa v Mengšu. Finančni minister je dovolil Alojziju Kancu iz Mengša ustanovitev tovarne kvasa v Mengšu, toda s tem, da nima pravice postranske proizvodnje špirta.

Sprememba potniške tarife na naših železnicah. Prometni minister inž. Radivojević je pred dnevi izjavil novinarjem, da v njegovem ministrstvu že proučujejo vprašanje nove potniške tarife na železnicah. Predvidene so nekatere spremembe in olajšave. Pri tem je poudaril, da smo glede tarife za tretji razred najcenejša država v Evropi. Le periodičnih kart za pavšalno ceno še nimamo. Vprašanje turističnih vlakov bo v najkrajšem času definitivno rešeno z nabavo avtobusov za tračnice, kar je zlasti važno glede na konkurenco privatnih avtobusov.

Naredba o zavarovanju avtobusnih potnikov ukinjena. Trgovinski minister je ukinil naredbo o navodilih za obvezno zavarovanje potnikov od strani avtobusnih podjetij.

Vesti iz sveta

Nov potres je spet doletel otok Kalkidiko, porušil mnogo hiš in napravil veliko škodo.

Ob otvoritvi poljskega parlamenta, ki se je več kot po polletnem odmoru zopet sestel, se je razpravljalo tudi o proračunu, kjer je finančni minister obupno branil večje izdatke; zaradi tega ga je opozicija precej napadla in mu očitala, da s svojimi izjavami skuša premotiti javnost glede neznesnega gospodarskega položaja.

Tudi na Estonskem, manjši državi ob Baltičkem morju, so dobili novo vlado, v kateri so trije ministri kmetijske stranke.

Na italijanskem letališču v Lidu je nastal požar, ki je uničil dva aeroplana.

Zunanji minister Poljske Avgust Zaleski, ki je to mesto zasedal 6 let, je pretekli teden postal ostavko.

Skok iz 10. nadstropja je tvegala neki neznanec v Newyorku; njegovo truplo se je na tlaku razbilo na nešteto koscev, ko da je iz porcelana.

Velik požar v Franciji je v St. Denisu v tamkajšnji tvornici hidroplanov napravil za 5 milj. škode.

V Rusiji je po zadnjih statističnih podatkih okoli 163 milijonov prebivalcev. Tudi pove ta statistika, da se v Rusiji vsako leto pomnoži prebivalstvo za približno 3 milijone.

Iz sočutja je neka mladenka iz predmestja Prage ubila nekega trafikanta, o katerem so mislili, da je izvršil samomor. Mladenka je šele po štirih letih prišla na policijo ter tam izjavila, da je ona morilka; storila pa je ta čin zgolj iz sočutja, ker ni mogla več gledati trpljenja ubogega trafikanta, ki je bil precej živčno bolan.

Občinske volitve, ki so se te dni vršile v Bolgariji, so dale vladnemu bloku strank nad 60 odstotkov glasov.

15-letnico ruske revolucije bodo praznovali v Rusiji na najsvečaniji način; že sedaj so v teku velike predpriprave.

Izgleda, da bo po dosedanjih znakih pri volitvah za ameriškega predsednika zmagal demokrat Roosevelt nad sedanjim predsednikom Hooverom.

Tihotapstvo orožja. Naša oblast v Hercegovnem je izsledila večjo količino orožja in municije, ki so ga neki agenti pritihotapili z italijanskega otoka Lastove.

Na Dunaju vlada po zadnji prepovedi pouličnih obhodov in manifestacij silna napetost; mnoge stranke, ki žele proslaviti obletnico ustanovitve avstrijske republike, so pričele z resnimi grožnjami spravljati avstrijsko vlado v kočljiv položaj.

Rumunija pride s svojimi financami pod kontrolo Društva Narodov.

Tatrina 2000 diamantov. Nekemu draguljarju iz Anverse so neznanzi ukradli med vožnjo z brzim vlakom od belgijske meje do Bavarske zalepko z 2000 diamanti, vrednimi nad 200 tisoč dinarjev. Tatovi so neopaženo izginili.

Dopisi

Vodice. V nedeljo 30. oktobra so se že ob pol 3. uri popoldne pričela zbirati društva iz občine Vodice s šolsko mladino, da se udeležijo proslave in manifestacije ob priliki bitke pri Kumanovem. Gasilci v kroju, godba, vse je hitelo h gasilnemu domu, kjer se je vršila proslava. Ob treh je župan občine g. Jenko Jožef otvoril manifestacijo in pozdravil zlasti navzoče gg.: podpolkovnika Jevtića, kapetana Stojadinovića, sres. veterinarskega svetnika J. Ravtarja, g. Kratnerja in Peterlina iz Kamnika. Slavnostni govor je imel g. podpolkovnik Jevtić, kateri je sam bil v Kumanovski bitki. Njegov globoko zasnovan govor je odmeval v srcih vseh poslušalcev. Predočil nam je hrabrost in junštvo srbske vojske in želel, da bi žrtve, padle pri Kumanovem, imele res zadoščenje v tem, da mi, njih potomci, bodemo znali te ceniti. — Za njim je nastopil g. J. Ravtar, veterinarski svetnik, ki je v ognjevitih besedah povdarjal delo za skupnost in izboljšanje stanja v državi. Kri junakov, padlih na Kumanovem, naj rodi zavedne državljane Jugoslavije. Poudarjal je, da tudi mi se danes ne bodemo branili samo proti zunanji neprijateljstvu, temveč proti vsem, kateri so proti ustvarjenju naše mogočne države tudi doma. Pozival je navzoče, da spredijo, kam pelje pot zaslepljenosti. Le delo za narod in domovino je pozitivno. Potem se je razvil sprevod na čelu s šolsko mladino, godba, zastopniki društev, občinskega odbora, gasilci v kroju in občinstvo. Pri spomeniku padlim vojakom je imel g. prof. Peterlin, lepo zasnovan govor o žrtvah, padlih v svetovni vojni, o pomenu žrtev junakov na Kumanovem. Na koncu svojega govora je skupno z g. županom položil venec na spomenik padlim vojakom.

Dane pri Ribnici. V nedeljo, dne 23. oktobra je sklical pripravljalni odbor za ustanovitev Prostovoljnega gasilnega društva Dane s sedežem v Bukovici iz vasi Bukovica, Sajevec in

Dane vse može in mladeniče od 18. do 50. leta na ustanovni občni zbor, ki se je vršil pri tov. Francu Arku v Bukovici. Na ustanovni občni zbor je bil povabljen tudi načelnik gasilske župe ribniške tov. Mrhar Ignacij iz Prigorice, ko prvi bojevnik in širom naše domovine znani organizator gasilstva. V govoru nas je posebno bodril v hrabrosti, delovanju in požrtvovalnosti. Po njegovem govoru je bil določen odbor, v katerega so bil soglasno izvoljeni naslednji tovariši: Načelnik Arko Franc ml., Bukovica; poveljnik: Mihelič Alojz st., Sajevec; povelj. nam.: Kozina Franc, Dane; tajnik: Pakiž Anton, Dane; blagajnik: Zobeč Domin, Dane; odborniki: Šile, Janez, Sajevec; Klun Janez, Sajevec; Klun Alojz, Bukovica in Zobeč Anton, Dane; odbor. nam. Lesar Alojz, Sajevec; Pahulje Franc, Dane. Nato je tov. Pakiž še enkrat klical vsakega posameznega člana, kateri se je udeležil ustanovitve. Društvo ima danes 45 rednih članov, jako lepo število ob začetku ustanovitve. Ob zaključku zbora je povzel besedo še enkrat tov. župni načelnik, nakar je podalo članstvo svečano zaobljubo in se z velikim zadovoljstvom razšlo na svoje domove s trdnim sklepom za nadaljnjo pomoč in delovanje.

Sedlarjevo. Pretečeno nedeljo, 30. oktobra, se je vršil pri nas dobro obiskan shod, na katerega so prihiteli možje in fantje tudi iz sosednjih vasi. Shod je otvoril predsednik krajevne organizacije, g. Jakopina in dal besedo nar. poslancu g. Spindlerju. G. poslanec je v daljšem govoru razmotrival vsa vprašanja, ki se tičejo našega kmeta. Poročal je o delu narodne skupščine, o vseh važnejših zakonih in o vnovčevanju kmetijskih pridelkov. Naglašal je zlasti, da bo treba misliti na zadružno samopomoč in dajal za vzgled druge napredne države, ki so se z zadružništvom postavile na noge. Za njim je iznesel razne krajevne zadeve in vprašanja splošnega značaja g. Nejedli, na katere je dal g. poslanec točne odgovore. Nato je govoril tajnik banovinskega tajništva v Ljubljani g. Kronovšek, ki je podčrtaval važnost organizacije tudi za kmetijski stan, za katero se je kmet doselej vedno premalo brigal v svojo lastno škodo. Uspehe lahko dosežemo le z družinimi močmi. Končno je še apeliral na kmetško mladino naj začne misliti na svoje organizacije, ker mlad človek se že mora začeti brigati za svojo bodočnost, ki je popolnoma v njegovih rokah. — Takšnih shodov si želimo še več! Po shodu pa je dajal poslanec na razna vprašanja odgovore in si zabeleževal razne pritožbe.

Oplotnica. O priliki zadnjega letnega blagovnega in živinskega sejma na Martinovo, v petek, dne 11. novembra, se vrši tukaj pod okriljem snujočega se živinorejskega selekcijskega društva za okoliš občin Oplotnica, Okoško in Kot, županstev navedenih občin in sreskega kmetijskega odbora razstava s premojanjem goveje živine pomurske pasme. Zanimanje za semenj in razstavo je vsestransko; pričakovati je obilen dogon živine tako na razstavne kot na sejmske prostore, pričakovati pa je tudi kupcev iz in izven sreza in bodo vsi, kupec in prodajalec, a tudi razstavljalec prišli povsem na svoj račun in bodo slednji prejeli prav lepe nagrade. V okolišu je namreč kljub krizi in poletni suši obilo živinorejcev, ki se lahko s ponosom in zadovoljstvom ponašajo z res lepo živino.

Hrvatski kmetje za svojo domovino

Pretekli teden se je vršilo v Gospiću v Liki veliko zborovanje ljudstva iz Like. Na tem zborovanju, kjer so med drugimi govorili tudi ministri Demetrović, Matica in Hanžek, je ljudstvo dalo duška svojemu ogorčenju nad početjem raznih plačanih veleizdajalcev.

★

Invalidi dobili svojo zastavo

Pretekli teden se je v Beogradu vršilo razvitje zastave invalidskega udruženja, ki jo je poklonil našim invalidom Nj. Vel. kralj.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

V LJUBLJANI

TAVČARJEVA (SODNA) ULICA 1

Račun pošt. hranilnice št. 14.257

Brojavi: »KMETSKI DOM«

Telefon št. 23-47

VLOGE na knjižice in tekoči račun se obrestujejo po 5% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7% brez odbitka davka na rento.

Stanje vlog nad 35.000.000 dinarjev

Rezerve nad 900.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja.

POSOJILA daje proti poročstvu na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredit v tek, računom pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8-12½ in od 3-4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8-12½.

Podružnici v Kamniku, Glavni trg in v Mariboru, Slomškov trg 3

Gospodarstvo

Kmetijska razstava v Kranju

Sreska kmetijska razstava v Kranju se je vršila od 22. do 26. oktobra t. l. in je imela ne pričakovano velik uspeh. Nudila je širok pogled v vse panoge kmetijstva kranjskega sreza. Kmet in strokovnjak sta videla pred seboj obširno izbero vseh vrst pridelke, govedarstva, kmetije in jih lahko primerjala. Enako trgovec, ki je stopil v stik naravnost s proizvajalci. Glede kmetijskega pouka je nudila razstava pester material iz vseh panog v zelo naravnih oblikah. V vseh oddelkih razstave je bilo opaziti tendenco: Strokovni pouk, primerjava in solidna kupčija. Razstavni odbor je izdal posebno razstavno brošuro »Kmetijstvo kranjskega sreza« z 10 informativnimi referati o vseh granah kmetijstva v srezu ter z 18 aktualnimi slikami. V razstavnih dneh je bilo prodanih 2750 izvodov te brošure, napisane nalašč za priložnost. Za razstavo je vladalo ogromno zanimanje. Posetilo jo je več 4000 odraslih in nad 30 narodnih šol.

Prireditelj je bila širokopotezno zasnovana in izpeljana v vseh podrobnostih jako posrečeno. Razstavljenih je bilo v vseh oddelkih (poljedelskem, sadjarskem, povrtninskem, čebelarstvu, strojnem in osnovnem kmetijsko-šolskem) skupaj 1528 vzorcev. Po številu vzorcev sta imela največ sadjarski in povrtninski (787) in poljedelski (567). Skupno je bilo prisojenih 70 prvih, 105 drugih in 212 tretjih nagrad, razven tega 16 ministrskih in 65 sreskih diplom.

Otvoril je razstavo dne 22. oktobra g. ban dr. Marušič, ki je v svojem nagovoru poudarjal pomen kmetijskega sloja, ker je steber naše družbe in države. Pri otvoritvi so bili navzoči zastopniki kmetijskega ministrstva, banske uprave, sreza, raznih uradov in kmetijskih korporacij, narodnega šolstva, župani in mnogo kmetovalcev. Dne 23. oktobra je ogledal razstavo tudi minister g. Ivan Pucelj.

V poljedelskem oddelku so bili v ločenih poddelkih zastopani posamezni pridelki po go-

spodarskih skupinah in sicer: žitarice, stročnice, lanarstvo, poljske in travniške krmne rastline, okopavine, poljsko zelenjadarstvo, travništvo in pašništvo, poizkusni krožki, prodajni in nakupni predmeti kmet. okr. zadruge v Kranju ter Kmetijske družbe. V oddelku za mlekarstvo so razstavili vse vrste mlekarskih izdelkov »Združene mlekarske zadruge kranjskega sreza« (Sovodenj, Goriče, Naklo, Predoslje, Šenčur, Žabnica, Škofja Loka, Trboje in Cerklje). Zanimiv je bil planšarski oddelak. Oddelak za osnovni kmetijsko-šolski pouk je pokazal pestro zbirko učil iz kmetijstva, kakor bi jih morala imeti že vsaka narodna šola na kmetih. V sadjarskem oddelku so bile zastopane razven sreskega sadnega izbora skoro vse vrste žlahtnega sadja, kakor tudi drevesca iz raznih drevesnic v srezu. Tu je bila tudi skupina konserviranega sadja in povrtnine kmetijske gospodinjke šole v Kranju, nadalje zelenjava in cvetlice raznih vrtnarjev, brezalkoholni sadjevec, sušeno sadje itd. Mala sicer, a popolna in pregledna je bila tudi čebelarstva razstava.

Reči moramo, da tisti interesent, bodisi kmet, ali strokovnjak, ali meščan, ki je pozorno opazoval razstavo v vseh oddelkih in pododdelkih, je videl, da je bila prireditelj najskrbneje pripravljena, sistematično urejena po strokovnih načelih in je vsled tega morala vseskozi dobro uspeti. Vrvenje po razstaviših je bilo tako živahno in zanimanje obiskovalcev tako resno, da je prireditelj dosegla v celoti svoj namen.

Skrbi našega vinogradništva

Vinogradniki ormoško ljutomerskih gor so na svojem sestanku dne 30. oktobra 1932 v Ormožu sprejeli naslednjo spomenico:

1. Navzlic dokaj zadovoljivi kakovosti in količini letošnje trgatve smo vinogradniki potrli do obupa, ker so plačevali mošče iz večine po tako nizkih cenah, da izkupiček z daleka ne more kriti niti lastnih pridelovalnih stroškov. Preti nevarnost, da bodo vinogradniki nehote zanemarjali, ali celo opuščali obdelovanje svojih gor. S tem bi bile neštete viničarske družine hudo prizadete, za javno blagajno pa bi oslabil in tu in tam prav kmalu docela usahnil pomembni vir dohodkov.

2. Kraljevska vlada se naproša za izdatno, smotreno pospeševanje izvoza naših vin, zlasti iz tako izrazito vinorodnih pokrajin, kot je od nekdanj ormoško ljutomersko okolje.

3. Oblasti naj ugotovijo, preiščejo in kaznujejo in tako preprečijo vsaj najgorostasnejša izkoriščanja in zlorabe revščine vinogradnikov po brezvestnih vinskih prekupcih, ki cene na račun onemoglega siromaka kar narekujejo.

4. Zaščititi naj se do prave mere samo poštena vinska trgovina in sploh ves pošten vinski obrt, ki ga smatramo za našega dobrega zaupnika na korist občestva in državi. Prekomer-

ni dobički na škodo proizvodnje in potrošnje pa se naj ugotovijo in z učinkovitimi ukrepi onemogočijo.

5. Vabimo poštene vinske trgovce in gostilničarje v naše gorice, kjer bodo našli, kar rabijo: pošteno, žlahtno, pristno vinsko kapljico po nepretiranih vinskih cenah. Zavedamo se, da bi pretirane vinske cene tudi nam ne mogle trajno koristiti, toda pravici do poštenega življenja se ne moremo odreči.

6. Vinski zakon se naj strogo izvaja, trošarinski pa po možnosti spremeniti v pogledu podrobne prodaje od strani producentov od 5 litrov na 50 litrov, ker podrobna prodaja reže pregloboko v meso gostilničarskega obrta in je vsled tega potrebno tudi poštenu gostilničarski obrt primerno zaščititi v prilog vinogradniške proizvodnje in prodaje.

7. Finančna direkcija v Ljubljani se naproša, da počaka z izterjevanjem davka do časa, ko vinogradnik proda svoje vino, ker sicer je vinogradnik primoran v primeru davčne eksekucije prodati svoj pridelek za vsako ceno.

8. Naslove zanesljivih vinogradnikov s prvovrstnimi vini bomo razglasili in skrbeli za to, da se bodo vse poštene neposredne kupčije z vinskimi pridelki pregledno zabeleževale in priporočale.

V Ormožu, dne 30. oktobra 1932.

Martin Školiber v Pušencih, Franc Vuapotič, Pušenci, Zora Pavlinič v Lopercah; Martin Ivanuša v Frankovcih; Ivan Ivanuša, Hum; Peter Zadravec, Ormož; Franc Hanželič, Ivan Zinko, Franc Šef, Ursula Herber, Hardek pri Ormožu, Franc Šterman, Anton Šterman, Ivan Kralj, Ivan Pauša, Pavlovec pri Ormožu; Alojzij Bokša, Vinko Polak, Mihalovec; Adolf Stamer, Udo Kautzhammer, Mihael Štuhec, v Ormožu; Ciril Zabajnik, Jožef Breznik, Kog. Franc Šala, Andrej Kelemina, Andrej Bedjanič, Obriž pri Središču; Jožef Jurkovič, Vinski vrh; Franc Petek, Jožef Venta, Cvčkovci; Alojz Kukovec, Martin Kuharič, Franc Lipnik na Lešnici pri Ormožu; Ivan Rojs, Vinarska posredovalna, Vinorejska podružnica v Ormožu.

Akejski odbor:

Martin Školiber l. r., predsednik; Ivan Rojs l. r., tajnik.

Novo uvozne carine se bodo uvedle na sol, octovo kislino in svinčeni kis.

Na Madžarskem je bil ukinjen premogovni kartel, radi česar bodo cene premoğu znatno padle. Začeti je treba!

Cene srebru so se na svetovnem tržišču jele divgati, kar je predvsem v zvezi s srebrno podlago denarja.

Za ohranitev kreditnega združništva. Pretekli teden se je vršila v Beogradu konferenca vseh Zadržnih zvez, članic Glavne združne zveze. Na tej konferenci je bil sprejet sklep, da bo združništvo zahtevalo od merodajnih činiteljev, da se izloči z zakonskega predloga o razdolžitvi kmeta, ker bi to pomenilo popolno propast kmetijskega, posebno pa še kreditnega združništva v državi.

Naznanilo

Slavnemu občinstvu in vsem spoštovanim mnogoštevilnim gostom restavracije »SLON« vljudno sporočam, da sva se z mojim dosedanjim družabnikom g. Klasek Alojzom sporazumno razšla ter se najlepše zahvaljujem za do sedaj nama izkazovano naklonjenost in zaupanje.

Istočasno dovoljujem si slavnemu občinstvu in vsem spoštovanim gostom restavracije »SLON« javiti, da sem prevzel restavracijo »SLON« 1. novembra sam.

Ob tej priliki prosim slavno občinstvo in vse cenj. goste, da mi do sedaj izkazovano zaupanje in naklonjenost poverijo tudi v bodoče. Potruditi se hočem, da dobri sloves restavracije »SLON« ne le obdržim, temveč ga hočem ob solidni postrežbi, prvovrstni kuhinji in izborni, popolnoma nanovo s pristnimi dolensjimi in renomiranimi štajerskimi vini založeni, vinski kleti še povečati in razširiti.

Poleg priznanih nizkih cen restavracije »SLON« hočem nuditi cenj. gostom še sledeče ugodnosti:

Jedila: Menu, obstoječ iz juhe, pečenke, 2 prikuh in močnate, za Din 12.— Serviral bodem od vseh na jedilniku se nahajajočih jedi tudi manjše, polovične porcije. Sprejemam tudi abonente.

Vina: Vsa vina, dolensjka kot štajerska, točim čez ulico Din 2.— ceneje.

Klubova soba: Za sestanke, seje itd. je klubova soba brezplačno na razpolago.

Slavno občinstvo zagotavljam solidne in točne postrežbe.

Mesto plačilnega natakarja v moji restavraciji je prevzel g. N. Kriseh, dosedanji plačilni kavarni »Emona«.

Za mnogobrojen obisk se priporočam in beležim z odličnim spoštovanjem

Roth Aleksander

restavratel restavracije Hotel »SLON«

E K O N O M

**OSREDNJA GOSPODARSKA ZADRUGA
V LJUBLJANI**

nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banaško in domačo moko, koruzo, krmila, špecerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete

Velika zaloga vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland-cementa

Kolodvorska ulica števil. 7

**Zavarovalnica
Rosija-Fonsier**

Ljubljana, Komenskega 18
**sprejme zastopnike
za vse kraje Slovenije**

Provandein

Opozorilo prešičerejcem!

Znameniti belgijski preparat, znan širom sveta, ki prepreči boleznim pri svinjah in jih zreži za 2-3 mesece poprej. Tovarna tega izvrstnega preparata je v želji, da ga porabljajo vsi rejci, vkljub krizi sklenila, da ponovno zniža cene. Izkoristite priliko in kupite takoj pri Vašem trgovcu originalno škatljo ca. 880 gramov, ki stane sedaj samo Din 25.—, in hitro se boste prepričali o istinitosti naših trditvev.

GARANCIJA. V slučaju neuspeha vzamemo neizrabljeno količino nazaj in vrnemo ves denar.

Ako ga v Vašem mestu ne dobite, pišite nam in mi vam pošljemo vsako količino. Navodilo uporabe se nahaja v našem jeziku v vsaki škatlji.

Generalni zastopnik za Dravsko banovino
JOSIP JUNC, Ljubljana

Aleksandrova c. 5-II.

FABIANI & JURJOVEC

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5

VELIKA ZALOGA

suknena blaga za moške in ženske obleke. Lepa izbira svilenih rut in različnih šerp

Krojači in šivilje, pišite po vzorci!

**Posojila,
brezobrestna**
za odkup zemljiško-knjižnega dolga, nakup posestva in zidavo hiš podeljuje:
„Zadruga“
LJUBLJANA
Poštni predal 307.
Išče zastopnike!

VSAK

zaveden kmet
bi moral
čitati naš
list!

Delo

v sedanjih težkih časih najde vsakdo še najboljše z uredbo domačega pletilstva v hiši. Mi damo vsakomur stalno delo, ker mu izvršeno pletenino odjemljamo, prejo dobavimo in delo plačujemo, kar izpričuje mnogo zahval. — Če hočete delati in zaslužiti, obrnite se, prosim, zaupno za brezplačne prospekte na tvrdko — Domača pletarska industrija, Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva 2. oddelek 34.

**Kupujte
domače
blago!**

Zadovoljni bodete

s posteljnim perjem, katero kupite v dobri kvaliteti in jako poceni v

**TRGOVSKEM DOMU
STERMECKI
Celje št. 63**

Mešano perje kg 28 Din, boljše 40 Din, skubljeno 52 Din, belo 110 Din, fino belo 160 Din, sivi puh 75 Din, beli polpuh 210 Din. Velika izbira žime, afrika, gradla in inleta za žimnice in pernice ter raznega belega posteljnega perila.

Zahtevajte brezplačni, bogato ilustrirani cenik!

Samo enkrat
se zajec dotakne „zajcebrana“, potem pa se ga že izdaleka izogiba.

Samo enkrat
bo vsak sadjar kupil „zajcebran“ iz radovednosti, potem pa ga bo stalno uporabljal iz neobhodne potrebe. Prodaja izključno samo Kmetijska družba, Ljubljana, Turjaški trg št. 3

Cena Din 2- do Din 5/50 za komad

Katastrofalno

Vse vrste
zobotrebcev

kupujem po najvišjih cenah

M. Pakič

Ljubljana, Sv. Petra nasip 27
(za vodo)

**Polnomastni,
polmastni in
trapistovski**

SIR

ima stalno v zalogi po zelo ugodnih cenah

EKONOM LJUBLJANA
Kolodvorska ulica 7

OGLASI v „Kmetiskem listu“
imajo siguren
USPEH!

Laneno olje in vse v stroko
Firnež spadajoče blago kupite dobro, solidno in po zmerenih cenah pri
Emaljne in ostale lake
Oljnate barve
Lanene tropine

**Izšla je
Blasnikova
VELIKA PRATIKA**

za navadno leto 1933
ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražtan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — poštne dolžbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke, za pobornice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejne na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odličnih oseb s slikami; — oznaniila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pismeno pri založniku:

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d.
v Ljubljani.

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
dežniki

Na malo!

Na veliko!

Ustanovljeno
1839

MEDIĆ-ZANKL
D. Z. O. Z.
Tovarne olja, firneža, laka in barv
LJUBLJANA - MEDVODE - DOMŽALE
Ekspozitura Beograd
Podružnica: Maribor, Novi Sad. Lastnik: Franjo Medić